

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јун 2010.

Шифра кандидата: _____

1. Која два дијалекта чине основицу данашњег српског књижевног језика? 1 поен
шумадијско-војвођански и источнохерцеговачки
2. Заокружите слова која је Вук Карацић увео у реформисану српску ћирилицу: 1 поен
ч, **џ**, ш, к, г, **х**, љ, **њ**, **ј**, ц, ф, **ћ**, **ђ**
3. Полемичку расправу *Рат за српски језик и правопис* написао је: 1 поен
а) Сава Мркаљ
б) Ђура Даничић
в) Вук Карацић
(Заокружите слово испред тачног одговора.)
4. Напишите које су две гласовне промене извршене у облицима инструментала 1 поен
гордошћу, свешћу, радошћу: **јотованье и једначенье (сугласника/консонаната) по месту артикулације (творбе, изговора)**
5. Из следеће реченице издвојте и испишите на линији заменице: 1 поен
Ништа од тих речи дечак није могао разумети, али те речи су га испуниле неразумљивом срећом целог дана.
ништа, тих, те, га
6. Подвуците придеве са значењем просторних односа: 1 поен
ондашњи, тамошњи, јутрошњи, овдашњи, тадашњи
7. Глаголе *летети, цртати, пливати, блистати, слушати, маштати, и пресецати* разврстајте на: 1 поен
а) прелазне: **цртати, слушати, пресецати**
б) непрелазне: **летети, пливати, блистати, маштати**

8. Подвучене именице у реченици *У западној Србији добро рађају шљиве мацарке и крушке арапке су:* 1 поен
- а) заједничке
 б) властите
 в) збирне
- (Заокружите слово испред тачног одговора.)
9. Разврстајте следеће речи према начину творбе: *красноречив, кишовит, постојан, глувонем, кривоног, црвенкаст.* 1 поен
- а) извођење: **кишовит, постојан, црвенкаст**
 б) слагање: **красноречив, кривоног, глувонем**
10. Подвуците субјекат у реченици: *Ови доживљаји славног мачка Тоше и његових пријатеља написани су уз помоћ Тошина дневника.* 1 поен
11. Подвуците зависну реченицу и одредите њену значењску врсту: 1 поен
- а) *Кад сам покушао да потрчим, оклизнух се и треснух на нос.*
 значењска врста: **временска (темпорална)**
 б) *Ако још икада навратиш у ову њиву, бићеш затворен у велику пчелињу кошницу.*
 значењска врста: **условна (кондиционална, погодбена)**
12. Одредите прецизно коју синтаксичку функцију (службу) имају подвучене синтагме у следећој реченици: 1 поен
- О, баш морам да умлатим овога свога крадљивца, овога љенчину, овога неваљалог мачка, кога мишеви већ и за бркове вуку!*
- прави објекат (ближи објекат, директни објекат, објекат)**
13. Ако уредник уређује, шта ради (напишите глаголе у одговарајућем облику презента, по истом образцу): 1 поен
- а) *редактор* **редигује (редактира, редакује, редакторише)**
 б) *критичар* **критикује (критизује, критише, критичари)**
 в) *лектор* **лекторише (лекторује)**
14. Фразеологизам *правити од муве медведа* значи: 1 поен
- а) желети велико богатство
 б) **преувеличавати, претеривати**
 в) тежити нечему недостижном
- (Заокружите слово испред тачног одговора.)
15. У сваком од следећих парова подвуците оно што је правилно написано: 1 поен
- а) *потииииати* — ***подииииати***
 б) ***Нова Варош*** — *Нова варош*
 в) ***неколико читалаца*** — *неколико читаоца*
 г) *болесан* — ***болестан***
 д) *Фрушка Гора* — ***Фрушка гора***

16. Међу наведеним стилским фигурама подвуците оне које се заснивају на *пренесеном значењу речи*: **1 поен**
метафора, метонимија, анафора, асонанца, алегорија, полисиндетон.
17. Јанковић Стојан, Мали Радојица и Стари Вујадин су ликови народних епских песама које *по подели Вука Караџића* припадају песмама **средњих времена**. **1 поен**
18. Наведени стихови у целини чине стилску фигуру: **1 поен**
*Цар од царах мене је спремио
да облазим земљу свуголику,
да уредбу видим како стоји;
да се вуци не преједу меса,
да овчица која не занесе
своје руно у грм покрај пута,
да пострижем што је предугачко,
да одлијем ђе је препунано;
да прегледам у младежи зубе
да се ружа у трн не изгуби,
да не гине бисер у буниште,
и да раји узду попритегнем,
е је раја ка остала марва.*
- Упишите назив стилске фигуре: **алегорија**.
19. Заокружите слова испред наслова *две песме* које су по својој структури *сонети*: **1 поен**
а) Камена успаванка, Стеван Раичковић
б) Коњ, Васко Попа
в) *Кад млидија' умрети*, Бранко Радичевић
г) Везе (Сагласја), Шарл Бодлер
д) *Стражилово*, Милош Црњански
20. Којој врсти лирских народних песама припада песма *Зао господар?* **1 поен**
а) здравицама
б) љубавним песмама
в) песмама о раду
г) успаванкама
(Заокружите слово испред тачног одговора.)
21. Једна од најлепших *српских средњовековних посланица*, која говори о љубави као **1 поен**
врховној врлини што све превазилази, као и о потреби растављених и завађених да се поново сретну и саставе, јесте **Слово љубве** (упишите назив дела). Њен аутор је **деспот Стефан Лазаревић** (упишите име и презиме аутора).
22. Она је неустрашива хероина која се бори за своја морална начела. Мора да бира **1 поен**
између наредбе краља **Креонт(а)** (упишите име краља) да се не сахрањују издајнице и потребе да сахрани погинулог брата. Иако каже да је за љубав, а не за мржњу рођена, **Антигона** (упишите име јунакиње) **страда због своје трагичне кривице.**

23. *Нека је блажен дан, месец и доба,
Година, час и тренут, оно време
И лепи онај крај и место где ме
Згодише ока два, спуташе оба.* **1 поен**

Наведени стихови припадају збирци сонета **Канџонијер** (упишите назив збирке), италијанског песника **Франческа Петрарке** (упишите име и презиме песника) из периода **хуманизма и ренесансе** (напишите назив књижевне епохе).

24. На основу наведених јунака епохе реализма, упишите **наслов дела и име и презиме писца:** **1 поен**

	наслов дела	име и презиме писца
а) Госпођа Вокер	Чича Горио	Оноре де Балзак
б) Љевин	Ана Карењина	Лав Н. Толстој
в) Шамика	Вечити младожења	Јаков Игњатовић

25. Међу наведеним појмовима подвуците оне који одговарају одликама романтизма: **1 поен**

идеална драга, сеоска приповетка, поштовање правила три драмска јединства, **светски бол**, **бајроновски јунак**, објективно приказивање друштвене стварности

26. Објективно, аналитичко и критичко откривање друштвених појава у књижевности – слично науци; задатак писца је да прикаже друштвене односе, социјално-психолошки мотивисане карактере, типове људи и да утиче на морал читалаца. **1 поен**

Желећи да представи целокупну слику француског друштва, ове захтеве прокламовао је 30-их година 19. века писац **Оноре де Балзак** (упишите име и презиме писца), пишући предговор за свој целокупан опус под називом **Људска Комедија** (упишите назив опуса).

27. Песник **Алекса Шантић** (упишите име и презиме песника), везан је **1 поен**

за Мостар и познат по својим љубавним и социјалним песмама. У песми **Претпразничко вече** (упишите назив песме) **песнички субјект**, остарео и сам, сећа се прошлости и породичне среће, а утеху му пружају светлосне птице поезије које му слећу на раме.

28. Мостови су један од честих мотива у делу Иве Андрића. Задужбинар моста у приповеци **Мост на Жепи је везир Јусуф** (наведите име јунака), а у роману **На Дрини ћуприја** **Мехмед-паша Соколовић** (наведите име и презиме јунака). **1 поен**

29. Драмски писац и романсијер, француски књижевник ирског порекла **Семујел** **1 поен**

Бекет (упишите име и презиме писца), заокупљен проблемом људске егзистенције и отуђености модерног живота, у својим делима даје крајње песимистичку визију света. Његовим драмским делом **Чекајући Годоа** (упишите назив драме) у позоришту почиње период „драме апсурда“.

30. Повежите називе књижевних дела са одговарајућим жанровским одређењима:

1 поен

а) <i>Дервиш и смрт</i>	1. лирска песма
б) <i>Коштана</i>	2. приповетка
в) <i>Међу јавом и мед сном</i>	3. драма
г) <i>Ђачки растанак</i>	4. роман
д) <i>Поварета</i>	5. поема

а) 4   б) 3   в) 1   г) 5   д) 2